Työ ja turva -osasto/PV/ea **26.9.2017**

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Valtion talousarvio näyttää työllisyystoimien näkökulmasta hyvin tilkkutäkkimäiseltä. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikan määrärahat vähenevät osin erilaisten määrärahasiirtojen myötä. Työllisyyden edistämisen osalta yksittäisiä määrärahoja lisätään ja nämä lisäykset SAK toteaa sinällään kannatettaviksi. Valitettavasti aiemmat leikkauspäätökset työvoimapalveluista sekä koulutuksesta on kuitenkin samanaikaisesti jätetty voimaan, joten lisämäärärahojen hyöty jää hyvin pieneksi. Useimmat työllisyyden kehittämislinjaukset ovat SAK:n näkemyksen mukaan tervetulleita ja niihin olisi syytä panostaa esitettyä enemmän.

Selkein kritiikki kohdistuu hallituksen päätökseen toteuttaa työttömyysturvan aktiivimalli. SAK ei ole ollut mukana valmisteluissa, eikä edelleenkään kannata mallin toteuttamista. Mallissa on kyse useiden työttömien osalta lähes 5 prosentin työttömyysturvan leikkauksesta ja malli nähdään näin kilpailukykysopimuksen vastaisena. SAK kannattaa työttömien aktivointia, mutta työttömyysturvan leikkaaminen ei toimi oikeanlaisena kannusteena työllistymiseen. Mallin heikkoutena on, ettei se huomioi työn saatavuutta tai takaa palveluihin pääsyä.

Talousarviossa on esitetty julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden määrärahojen 25 miljoonalla euron lisäystä nimenomaisesti aktiivimallin toteuttamiseen. Samaan aikaan toteutettava hallitusohjelman mukainen 20 miljoonan euron säästö ensi vuoden työllisyysmäärärahoihin vie pois lisämäärärahan hyödyn. TE-toimistojen toimintamenoja leikataan myös edelleen ja säästön toteutuksen toimenpiteiksi on listattu mm. tehtävien ja velvoitteiden purkaminen sekä toiminnan digitalisaation lisääminen. SAK ei kannata talousarvioon kirjattua linjausta työttömien oman roolin lisäämisestä kiristyvän omaehtoisen sähköisen raportointivelvollisuuden kautta. Palveluita tulee olla tarjolla ja tähän suunnatun lisämäärärahan tulisi olla vähintään kaksinkertainen - työttömyyden laskusta huolimatta.

Nuorten työllisyyden vahvistaminen näkyy talousarviossa monella tavalla. Ammatillisen koulutuksen tarjontaa lisätään 9,4 miljoonan lisämäärärahalla, ohjaamotoiminnan vakinaistamiseen ja psykososiaalisen tuen palvelupaketin tarjoamiseen suunnataan 8 miljoonan määräraha, nuorten ammatillista kuntoutusta tehostetaan 4 miljoonalla ja palkkatukeen suunnataan 15 miljoonaa. SAK on ollut huolissaan todellisen nuorisotakuun heikentymisestä rahoituksen puuttuessa, joten nämä panostukset paikkaavat osaltaan kokonaisuutta. Koulutuksen osalta rahoitus on kuitenkin selkeästi riittämätön aiemmin päätettyjen koulutusleikkausten säilyessä.

Työ ja turva -osasto/PV/ea **26.9.2017**

Nuorten työvoimapalveluiden osalta määrärahalisäys ehdotetaan suunnattavan tulosperusteisiin hankintoihin. Tavoitteena on ohjata 10 000 nuorta yksityisten palveluntuottajien avulla koulutukseen tai työhön. Hankinnassa on tarkoitus maksaa vain tuloksesta, eli työllistymisestä tai koulutuksesta.

Maakuntauudistuksessa työvoimapalvelut on suunniteltu siirrettäväksi vastaavalla tavalla markkinoiden hoidettavaksi. Malliin liittyy riski palveluiden kohdentumisesta epätarkoituksenmukaisesti. Yksityisillä palveluntuottajilla voi olla kannustin tuottaa palveluita tuloksen saavuttamiseksi vain helposti työllistyville ja vaikeimmin työllistyvät jäävät ilman palvelutarjontaa. SAK suhtautuu toimintamalliin varauksella, mutta kannattaa sinällään mallin harjoittelua nuorten osalta jo ennen maakuntauudistusta.

Yhdistysten ja säätiöiden palkkatukeen esitetään myös ensi vuodelle 3 000 henkilön maksimirajaa. SAK ei kannattanut rajan asettamista ylipäätään ja totesi jo tämän vuoden talousarvion osalta rajan hankaloittavan pitkäaikaistyöttömien työllistämistä. Näin on valitettavasti jo käynyt. Ensi vuoden osalta raja on joko poistettava tai henkilömäärä tuplattava.

SAK tukee hallituksen päätöksiä laajentaa liikkuvuusavustus osa-aikatyöhön ja rekrytointikoulutukseen sekä helpottaa työttömien yritystoiminnan aloittamista. Näihin on talousarviossa jo hyvin varauduttu. Työttömänä suoritetun 6 kk kestoisen koulutuksen mahdollistaminen saa myös SAK:lta kannatusta. SAK on jo pitkään painottanut omaehtoisen koulutuksen tarveharkinnan ja sivutoimisen opiskelun helpottamista. Koulutuksen keston tulisi kuitenkin olla joustava ja yksilön kannalta tarkoituksenmukainen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot: Työllisyysasioiden päällikkö Pirjo Väänänen, p. 040 827 9855, pirjo.vaananen@sak.fi